

Begroting 2025

Geprognosticeerde balans en toelichting

Provincie Gelderland

Definitief
woensdag 13 november 2024

Bezoekadres: Markt 11, 6811 CG ARNHEM
Postadres: Postbus 9090, 6800 GX ARNHEM
Telefoon: (026) 3599480
E-mail: post@gelderland.nl
Website: www.gelderland.nl

 provincie
Gelderland

Geprognosticeerde balans en toelichting

Geprognosticeerde balans

Hieronder is de verwachte balans per ultimo 2024 tot en met 2028 opgenomen.

	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
VASTE ACTIVA					
Immateriële vast activa	75	0	0	0	0
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	75	0	0	0	0
Materiële vaste activa	253.824	289.054	306.983	297.347	284.379
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	202.504	233.394	252.429	244.212	232.607
Investerings met een economisch nut	51.320	55.660	54.554	53.135	51.772
Financiële vaste activa	3.014.841	2.887.909	2.788.084	2.787.892	2.787.367
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	223.128	223.128	223.128	223.128	223.128
Leningen aan openbare lichamen	1.112.000	1.112.000	1.112.000	1.112.000	1.112.000
Leningen aan deelnemingen	270.084	270.084	270.084	270.084	270.084
Overige langlopende geldleningen u/g	120.853	120.621	120.396	120.204	119.679
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	1.062.476	1.062.476	1.062.476	1.062.476	1.062.476
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	226.300	99.600	0	0	0

	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
VLOTTENDE ACTIVA					
Vorraden	64.074	69.474	63.674	75.243	85.243
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	1.538.668	1.578.020	1.506.753	1.387.741	1.355.319
Vorderingen op openbare lichamen	56.836	56.836	56.836	56.836	56.836
Kasgeldleningen aan openbare lichamen	98.000	98.000	98.000	98.000	98.000
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	0	0	0	0	0
Rekening-courant verhouding met het Rijk (overig)	1.244.806	1.284.458	1.339.891	1.220.879	1.188.457
Rekening-courant verhouding met het Rijk (vrijval obligaties in het jaar)	127.000	126.700	0	0	0

	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
VLOTTENDE ACTIVA					
Rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen	6.741	6.741	6.741	6.741	6.741
Overige vorderingen	5.285	5.285	5.285	5.285	5.285
Liquide middelen	552	552	552	552	552
Overlopende activa	240.399	240.399	240.399	240.399	240.399
TOTAAL ACTIVA	5.112.433	5.065.408	4.918.045	4.800.774	4.764.859

	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
VASTE PASSIVA					
Eigen Vermogen	4.380.662	4.333.637	4.186.274	4.069.003	4.033.088
Algemene reserve	2.910	2.910	2.910	2.910	2.910
Bestemmingsreserves	4.377.752	4.330.727	4.183.364	4.066.093	4.030.178
- reserve Stamkapitaal	2.355.718	2.355.718	2.355.718	2.355.718	2.355.718
- overige bestemmingsreserves	2.022.034	1.975.009	1.827.646	1.710.375	1.674.460
Voorzieningen	11.192	11.192	11.192	11.192	11.192
Voor verplichtingen, verliezen en risico's	11.192	11.192	11.192	11.192	11.192
VLOTTENDE PASSIVA					
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	174.214	174.214	174.214	174.214	174.214
Overlopende passiva	546.365	546.365	546.365	546.365	546.365
TOTAAL PASSIVA	5.112.433	5.065.408	4.918.045	4.800.774	4.764.859
bedragen x € 1.000					

Toelichting geprognosticeerde balans

De laatst vastgestelde eindbalans is het uitgangspunt bij het opstellen van de geprognosticeerde balans. Dit is in dit geval de Jaarstukken 2023. Vervolgens wordt het lopende begrotingsjaar toegevoegd in overeenstemming met de laatste ramingen uit de Najaarsnota, in dit geval de Najaarsnota 2024. Hieraan worden de 4 volgende jaren toegevoegd conform de Begroting en meerjarenraming.

Immateriële vaste activa, materiële vaste activa, Voorraden

Mutaties vinden plaats volgens de op dit moment geplande investeringen en desinvesteringen en bij de (im)materiële vaste activa wordt er ook rekening gehouden met de geplande afschrijvingen.

Financiële vaste activa

Mutaties vinden plaats bij de uitgegeven leningen "Overige langlopende geldleningen u/g" en de "Overige uitzettingen". Dit betreffen de geplande te ontvangen aflossingen volgens de leningovereenkomsten en de geplande vrijkomende middelen vanuit het aflopen van obligaties.

De verwachting is dat we de komende jaren leningen blijven verstrekken aan andere decentrale overheden en schatkistdeposito's afsluiten bij het Rijk. Daarom wordt de eindstand van Jaarrekening 2023 doorgetrokken voor de balansposten "Leningen aan openbare lichamen en "Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer".

De vrijkomende middelen vanuit de obligaties dienen opgenomen te worden in de Rekening courant verhouding met het Rijk en is daar per jaar afzonderlijk inzichtelijk gemaakt in de post "Rekening courant verhouding met het Rijk (vrijval obligaties in het jaar)", waarna dit bedrag van jaar op jaar is toegevoegd aan de post "Rekening courant verhouding met het Rijk (overig)". De post "Rekening courant verhouding met het Rijk (overig)" wordt verder gehanteerd om de balans in evenwicht te brengen, dit betreft bijvoorbeeld de volgende mutaties:

- investeringen in materiële activa
- wijzigingen in het eigen vermogen
- vrijval van obligaties (zolang er geen rendement behaald wordt op deze gelden).

Overige bestemmingsreserves

De mutaties betreffen de op het moment van opstellen van de Begroting 2025 geplande mutaties in de reserves.

Overige balansposten

De overige balansposten betreffen gegevens die zich moeilijk laten voorspellen waardoor hier rekenregels voor worden gebruikt, waarbij de eindstand van de Jaarrekening 2023 is doorgetrokken.

EMU saldo

Doel EMU saldo

In 1992 is de Europese en Monetaire Unie (EMU) tot stand gekomen. Destijds is het EMU saldo geïntroduceerd om vergelijkingen tussen de verschillende eurolanden mogelijk te maken. Beheersing van het EMU saldo is van belang voor houdbare overheidsfinanciën. De provincies en het Rijk hebben afspraken met elkaar gemaakt over de invulling van ieders verantwoordelijkheid in deze.

Individuele EMU referentiewaarden provincies 2025

In het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen van 21 november 2024 is de EMU-saldonorm voor de medeoverheden voor de periode 2024-2026 op -0,5% van het bruto binnenlands product (bbp) vastgesteld. Hiervoor is, conform wet HOF, een onderverdeling van de ruimte vastgesteld naar provincies, gemeenten en waterschappen:

Provincies	0,10%
Gemeenten	0,34%
Waterschappen	0,06%
Totaal	0,50%

De individuele referentiewaarde voor het jaar 2025 is opgenomen in de septembercirculaire 2024. Deze individuele referentiewaarde bedraagt voor onze provincie € 157,9 miljoen.

Berekening EMU saldo

Het EMU saldo wordt berekend op transactiebasis. Deze berekeningswijze is in grote mate vergelijkbaar met het kasstelsel zoals dat voor het Rijk van toepassing is. Het BBV schrijft voor decentrale overheden echter een administratie op basis van het baten/ lastenstelsel voor. Het EMU saldo berekenen we door - afhankelijk van de kasmutatie - enkele posten erbij te tellen dan wel eraf te trekken.

Omschrijving	Telling	Begroting 2024 na Najaarsnota	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	+/+	54.796	11.911	-109.158	-85.185	-9.011
Afschrijvingen t.l.v. de exploitatie	+/+	11.089	14.790	15.292	19.045	18.812
Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-/-	27.283	42.893	26.820	3.011	0
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	+/+	1.329	1.996	1.996	1.996	1.996
Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	-/-	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo		39.931	-14.196	-118.690	-67.154	11.798
bedragen x € 1.000						

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een vergelijkbaar volume.

	2025	2026	2027	2028
Werkloosheidsuitkeringen	150	150	150	150
bedragen x € 1.000				

Staat van activa

Hieronder vindt u een overzicht van de totale investeringen. Voor een aantal investeringen hanteren we een ideaalcomplex. Deze worden daarom niet in onderstaand overzicht meegenomen.

	2025	2026	2027	2028
Investerings met een economisch nut	4.903	238	0	0
Investerings met een maatschappelijk nut	37.990	26.582	3.011	0
Totaal investeringen	42.893	26.820	3.011	0
bedragen x € 1.000				

Investerings- en financieringsstaat

Hieronder vindt u de investerings- en financieringsstaat.

	Stand per 1-1-2025	Vermeerderingen	Verminderings	Afschrijvingen	Stand per 31-12- 2025
Investerings					

	Stand per 1-1-2025	Vermeerderingen	Verminderings	Afschrijvingen	Stand per 31-12-2025
Immateriële activa	75			75	0
Materiële activa (economisch)	51.320	4.903		563	55.660
Materiële activa (maatschappelijk)	202.504	37.990		7.100	233.394
Deelnemingen	223.128				223.128
Leningen aan openbare lichamen	1.112.000				1.112.000
Leningen aan deelnemingen	270.084				270.084
Overige langlopende geldleningen u/g	120.853	3.346		3.578	120.621
Uitzetting in 's Rijks schatkist	1.062.476				1.062.476
Overige uitzettingen	226.300		126.700		99.600
a) Totaal Investerings	3.268.740	46.239	126.700	11.316	3.176.963
Financieringsmiddelen					
Algemene reserves	2.910				2.910
Bestemmingsreserves	4.377.752	439.185	486.210		4.330.727
Voorzieningen	11.192				11.192
b) Totaal Financieringsmiddelen	4.391.854	439.185	486.210	0	4.344.829

bedragen x € 1.000

Uit de bovenstaande investerings- en financieringsstaat blijkt dat er in 2025 € 127 miljoen aan obligaties en schatkistdeposito's wordt afgelost. De aflossingen op obligaties en schatkistdeposito's vallen vrij in schatkistbankieren, dan wel worden herbelegd in leningen aan decentrale overheden en deposito's. Vrijgekomen gelden in het kader van het schatkistbankieren worden opgenomen in de rekening courant met het Rijk (onderdeel van uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar). De rekening courant met het Rijk is geen onderdeel van de investerings- en financieringsstaat.

Voor verdere informatie over deze gelden en de renteprognose voor de komende jaren wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

Investeringskredieten

In de Begroting nemen we - net als bij de Jaarstukken - het volledige overzicht van investeringskredieten op. Bij de Najaarsnota 2024 heeft u de investeringskredieten voor de laatste keer geactualiseerd. Bij deze Begroting 2025 stellen we u voor om 2 nieuwe investeringskredieten vast te stellen. Deze hebben allebei betrekking op ambitie 5 Verkeer en vervoer. De middelen zijn beschikbaar in de ambitiereserve van Verkeer en vervoer.

	Laatste PS-besluit	Investeringskrediet voor wijziging	Wijziging	Investeringskrediet na wijziging
3 Cultuur en maatschappij				

Renovatie museum KAM	PS2023-857	6.785	0	6.785
5 Verkeer en vervoer				
N345 Rondweg Voorst	PS2018-716	20.266	0	20.266
N836 Overbetuwe, traject 79, 6 civiele kunstwerken	PS2019-499	3.047	0	3.047
N346 Lochem, omlegging	PS2021-628	72.988	0	72.988
N345 De Hoven	PS2024-467	25.988	0	25.988
Verbouwing steunpunten en districtskantoren (eerder verbouwing Stroe en Rumpt)	PS2020-609	2.463	0	2.463
N794 Epe-Heerde (A50), traject 35	PS2019-499	9.407	0	9.407
N833 Culemborg (N320) - Geldermalsen (A15), traject 59	PS2024-467	10.421	0	10.421
N831 Hedel (A2) - Rossum (N322), traject 76	PS2024-696	7.013	0	7.013
N790/N791 Gietelo-Steenenkamer, traject 37	PS2023-1003	6.013	0	6.013
N315 Ruurlo-Neede, traject 127	PS2019-499	1.620	0	1.620
N316 Montferland, ontbrekende schakel Zeddam-'s-Heerenberg	PS2018-716	5.801	0	5.801
N832 Well-Gameren, traject 73, aanleg brug over de Wetering en vrijliggend fietspad	PS2024-696	5.964	0	5.964
N330 Zelhem-Varssveld N18, traject 124	PS2020-372	1.540	0	1.540
N233 Buren Neder-Betuwe, Rijnbrug, traject 58	PS2019-499	7.980	0	7.980
N315 Doetinchem – Ruurlo (N319), traject 126	PS2019-696	956	0	956
N825 Lochem (N346) – Borculo (N315), traject 146	PS2021-628	8.236	0	8.236
N310 Papendal (N224) – Otterlo, traject 11	PS2019-696	1.102	0	1.102
Vervangingsopgave Dynamische Reizigers Informatie Systeem (DRIS)	PS2021-412	9.870	0	9.870
N840 Beek (N325) - Millingen aan de Rijn, traject 104	PS2020-650	1.181	0	1.181
N848 Vuren (N830) - Leerdam (provinciegrens), traject 63	PS2021-628	623	0	623
N318 Varssveld (N18) - Winterswijk (N319), traject 137	PS2020-650	761	0	761
Nieuwbouw steunpunt Rumpt	PS2021-628	3.570	0	3.570

N345 Apeldoorn De Kar, traject 40	PS2021-628	3.477	0	3.477
N848 West Betuwe, Rotonde Nieuwe Zuiderlingedijk, traject 63	PS2021-628	616	0	616
N309 Epe (A50) – 't Harde (A28), traject 43	PS2021-657	778	0	778
N225 Renkum (A50) – Oosterbeek, traject 83	PS2021-657	732	0	732
N345/N348 Brummen Zutphen, Wapsumsestraat en Cortenoeversebrug, traject 40	PS2023-857	4.631	0	4.631
N308 H2O, Ontsluiting bedrijventerrein (Hattem, Heerde en Oldebroek), traject 32	PS2022-571	6.300	0	6.300
N332 Lochem (N346) – Holten (provinciegrens), traject 53	PS2023-857	1.106	0	1.106
N323 Beneden-Leeuwen (N322) – Echteld (A15), traject 77	PS2023-1003	2.192	0	2.192
N785 Arnhem (N784) - Velp (A348) en N784 Arnhem - Golflinks (oprit A50), traject 87 en 86	PS2023-1003	4.799	0	4.799
N317 Doetinchem (A18) – Dinxperlo (rijks grens), traject 136	PS2023-1003	1.677	0	1.677
N314 Laag -Keppel (N317) - Zutphen (N348), traject 125	Nieuw	0	1.121	1.121
N348 Zutphen (N346) - Deventer, traject 46	Nieuw	0	7.224	7.224
Mens en middelen				
Vervanging laptops	PS2016-652	1.750	0	1.750
Vervanging laptops 2023-2027	PS2023-857	2.400	0	2.400
Vervanging telefoons	PS2020-372	1.300	0	1.300
Vervanging netwerkswitches	PS2023-857	300	0	300
Vervanging monitoren	PS2024-696	700	0	700
Bedragen x € 1.000				

N314 Laag-Keppel (N317) – Zutphen (N348), traject 125

Wij stellen voor om een investeringskrediet van maximaal € 1.121.400 vast te stellen voor de N314 Laag-Keppel (N317) - Zutphen (N348), traject 125. Dit bestaat uit € 1.068.000 voor vervanging van verkeersregelininstallaties (VRI) en €

53.400 voor de 5% toerekening directe personeelskosten.

N348 Zutphen (N346) – Deventer, traject 46

Wij stellen voor om een investeringskrediet van maximaal € 7.224.000 vast te stellen voor de N348 Zutphen (N346) – Deventer, traject 46. Dit bestaat uit € 6.880.000 voor de aanleg van de doorfietsroute Deventer-Zutphen en € 344.000 voor de 5% toerekening directe personeelskosten.

Overzicht reserves

Hieronder is het overzicht van de reserves opgenomen. Klik op de afbeelding voor een vergroting.

	Begroting 2025				Raming 2026				Raming 2027				Raming 2028			
	geraamde stand 1-1-2025	geraamde dotaties	geraamde onttrekkingen	geraamde stand 31-12-2025	geraamde dotaties	geraamde onttrekkingen	geraamde stand 31-12-2026	geraamde dotaties	geraamde onttrekkingen	geraamde stand 31-12-2027	geraamde dotaties	geraamde onttrekkingen	geraamde stand 31-12-2028	geraamde dotaties	geraamde onttrekkingen	geraamde stand 31-12-2028
Algemene Reserve	2.910	0	0	2.910	0	0	2.910	0	0	2.910	0	0	2.910	0	0	2.910
totaal Algemene reserve	2.910	0	0	2.910	0	0	2.910	0	0	2.910	0	0	2.910	0	0	2.910
bestemmingsreserve																
Bestuur en veerbaarheid	34.048	1.410	7.391	28.156	1.131	7.054	22.234	391	5.428	17.197	341	4.458	13.081			
Vitaal platteland	245.905	33.128	54.212	224.821	5.121	39.961	189.981	11.590	43.374	158.197	9.000	51.060	116.137			
Cultuur en maatschappij	24.875	23.270	24.776	23.370	7.535	14.361	16.544	7.535	13.840	10.238	7.535	11.737	6.036			
Regionale economie	82.723	21.625	30.417	73.931	5.625	30.666	48.891	1.587	32.918	17.560	1.025	6.401	12.184			
Verkeer en vervoer	742.062	170.549	166.802	745.810	113.671	247.383	612.098	110.648	215.551	507.196	91.874	160.612	438.458			
Ruimte en wonen	70.229	3.475	21.941	51.763	0	15.670	36.093	0	8.125	27.968	0	595	27.493			
Milieu en energie	45.166	900	10.325	35.941	700	10.024	26.597	100	10.080	16.517	0	2.510	14.108			
Mens en middelen	79.428	17.662	22.272	74.814	17.701	15.007	77.509	16.523	11.423	82.639	3.109	11.119	74.609			
Algemene dekkingmiddelen	697.498	167.166	148.250	716.414	125.886	44.600	797.700	115.064	40.000	872.764	156.662	27.000	973.426			
subtotaal bestemmingsreserves	2.022.034	439.185	486.210	1.975.009	277.371	424.734	1.827.646	263.468	380.738	239.547	275.462	1.674.461				
Reserve Stamskapitaal	2.355.718	0	0	2.355.718	0	0	2.355.718	0	0	2.355.718	0	0	2.355.718			
totaal bestemmingsreserves	4.377.752	439.185	486.210	4.330.728	277.371	424.734	4.183.364	263.468	380.738	4.066.094	239.547	275.462	4.030.179			
totaal	4.380.662	439.185	486.210	4.333.637	277.371	424.734	4.186.274	263.468	380.738	4.069.003	239.547	275.462	4.033.088			

bedragen x € 1.000

Overzicht voorzieningen

Hieronder is het overzicht van de voorzieningen opgenomen. Klik op de afbeelding voor een vergroting.

	Begroting 2025				Raming 2026				Raming 2027				Raming 2028			
	geraamde stand 1-1-2025	geraamde dotaties	geraamde onttrekkingen	geraamde stand 31-12-2025	geraamde dotaties	geraamde onttrekkingen	geraamde stand 31-12-2026	geraamde dotaties	geraamde onttrekkingen	geraamde stand 31-12-2027	geraamde dotaties	geraamde onttrekkingen	geraamde stand 31-12-2028	geraamde dotaties	geraamde onttrekkingen	geraamde stand 31-12-2028
Voorziening APPA - pensioenen	9.214	0	0	9.214	0	0	9.214	0	0	9.214	0	0	9.214			
Voorziening Grondwaterheffing EGH	1.978	1.996	1.996	1.978	1.996	1.996	1.978	1.996	1.996	1.978	1.996	1.996	1.978			
totaal	11.192	1.996	1.996	11.192	1.996	1.996	11.192	1.996	1.996	11.192	1.996	1.996	11.192			

bedragen x € 1.000

Voorziening Appa pensioenen

Deze voorziening betreft de pensioenen van (oud-)gedeputeerden volgens de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Er zijn geen dotaties of onttrekkingen geraamd, aangezien de hoogte van de voorziening jaarlijks bij het opstellen van de Jaarstukken op basis van actuariële berekeningen wordt vastgesteld.

Voorziening Grondwaterheffing EGH

De middelen in deze voorziening worden gebruikt voor onderhoud van de kwaliteit en kwantiteit van het grondwater. De dotaties bestaan uit de te verwachten ontvangsten van externe partijen die grondwater onttrekken. De onttrekkingen aan de voorziening zijn de lasten voor maatregelen die we nemen om het grondwater op peil te houden.

Specificatie stelposten

Jaarlijks stellen uw Staten in de Perspectiefnota de kaders vast voor de Begroting en de meerjarenraming. Dit betekent dat in de Perspectiefnota 2025 de indexatie voor begrotingsjaar 2025 en verder is vastgesteld. Dat gebeurt op basis van de dan bekende budgetten die geïndexeerd moeten worden. Tussen de Perspectiefnota 2025 en de werkelijke verdeling in deze Begroting kunnen budgetten muteren waardoor stelposten in 2025 niet op 0 eindigen. De saldo's die overblijven nadat de indexatie is verdeeld over de structurele budgetten valt terug naar de exploitatieruimte. Zie ook onderdeel Financiële ruimte van deze Begroting.

	2025	2026	2027	2028
indexering van subsidiebudgetten	0	9.441	18.882	28.517
Voor de indexering van subsidiebudgetten worden stelposten in de begroting opgenomen die in de betreffende jaarschijven aan de desbetreffende budgetten worden toegekend. De stelposten zijn afgestemd op de door uw Staten vastgestelde uitgangspunten voor de begroting.				
loon- en prijsmutaties provincie	0	9.607	19.217	28.808
Voor de indexering van provinciale loon- en prijsgevoelige budgetten worden stelposten in de begroting opgenomen die in de betreffende jaarschijven aan de desbetreffende budgetten worden toegekend. De stelposten zijn afgestemd op de door uw Staten vastgestelde uitgangspunten voor de begroting.				
onvoorzien	50	50	50	50
In de begroting is een bedrag voor 'onvoorzien' opgenomen. Dit is een verplichting vanuit het BBV.				
overige nog te verdelen middelen	0	0	0	0
totaal nog te verdelen middelen	50	19.098	38.149	57.375
bedragen x € 1.000				